

DAGMAR ŽALUDOVÁ

Odemykání srdcí čarovným klíčem pojedenačtém

Slavnosti u příležitosti vyhlášení vítězů jedenáctého ročníku Kouzelného klíče, literární soutěže pro pacienty a zaměstnance psychiatrických zařízení v České a Slovenské republice, se poslední březnový den skvěle zhostila Psychiatrická nemocnice Philippa Pinela ve slovenském Pezinku. S myšlenkou uskutečnit literární soutěž Kouzelný klíč přišel před více jak jedenácti lety MUDr. Ivan David, CSc. a Dagmar Žaludová, která tuto soutěž po celou dobu organizuje.

kouzelných klíčů, a spolu s herci Alternativního divadla Predseda 22 si zahrála v úvodním krátkém divadelku „11 klíčův“.

Na jevišti za hudebního doprovodu tanečním krokem „připlulo“ několik mladých mužů, nesoucích průsvitnou fólii, připomínající vlnící se vodní hladinu či mlžný opar, jako by zahalující lidskou mysl. Strážkyně držela v ruce kroužek, na který muži postupně navlékli jedenáct klíčů. Všechny klíče pak jejich opatrovnice zavěsila k svítící lucerně. Fólie - mlžný opar nad hladinou pokojně leží na podlaze sálu a v duších se rozhostí klid a mír.

Věčný plamínek naděje

Šuměním bystrin Malých Karpat si jaro razilo cestu z hor do údolí a probouzelo keře vinné révy kolem Pezinku. A tam nás přivítal posel nového života. Voňavé jaro. Modrá obloha, zářící slunce a laskaví, milí lidé.

Slavnostní předehra vyhlášení výsledků soutěže začala v sále mysticky. V lucerně plál věčný plamínek - symbol světla, naděje a víry v šťastnější žití. Sympatická a vtipná Ing. Olga Valentová z Ligy za duševné zdraví se ujala role moderátorky slavnostního setkání a rovněž strážkyně

Moderátorka uvítala hosty z psychiatrických nemocnic - Bohnice v Praze, Brno-Černovice, Kosmonosy a Hronovce, jakož i z psychiatrických stacionářů, zástupce médií a města Pezinko. Uvítání patřilo především soutěžícím, které neodradilo náročné cestování.

Philippe Pinel - reformátor a humanizátor psychiatrie

Do letošního ročníku poslalo k posouzení pětičlenné odborné porotě, v níž zasedají členi Unie českých spisovatelů, svá díla 82 talentovaných literátů. Přivítal je sympatický ředitel nemocnice doc. MUDr. Pavel Černák, PhD., který toto originální klání považuje za úžasnou a krásnou ideu, zrodil se na půdě bohnické nemocnice a umožňující vzájemné poznávání lidí uměleckým slovem, jež člověka pohladí. Nemocnice v Pezinku, nacházející se v tichém lesním parku pod úpatím Malých Karpat, oslavila 90 let od svého založení. Nese jméno po lékaři Philippu Pinelovi (1745 - 1826), který po Velké francouzské revoluci v roce 1792 nasměroval psychiatrii k humanizaci a k novému trendu v přístupu k duševně chorým pacientům. "Do revoluce totiž byli tito nemocní a ne-

klidní lidé fixováni, izolováni, ale reformátor Pinel jim dal svobodu a zároveň smysl pro plnohodnotnější život - práci, ergoterapii," zdůraznil Černák. "Pinelův přístup lze označit za první psychiatrickou revoluci na světě. Druhá revoluce je potom spojena s Freudem a třetí s naší nemocnicí v Pezinku," dodal žertovně a s hrdoostí ředitel. Nemocnice, největší zdravotnické zařízení na Slovensku v oblasti psychiatrie s kapacitou 480 lůžek a obložnost cca 86 procent.

Věrným partnerem a štědrým sponzorem Kouzelného klíče je již tradičně společnost ViPharm, jehož zástupci z ČR a SR - Mgr. Petr Vlachynský, PharmDr. Matěj Bizub a Mgr. Monika Žilková patřili na slavnosti mezi čestné hosty. O svěží a přívětivou atmosféru v sále se postaral Jazz Band bratří Reginovců se zpěvačkou Mirkou Záhumenskou, od nichž zazněly např. skladby Blue Moon, Road 66, Stormy weather...

Dobíjí energii, kterou člověk potřebuje

Porotce Roman Janouch vyzdvihl vysokou úroveň uspořádání slavnostního odpoledne u příležitosti vyhlášení vítězů mezinárodní literární soutěže Kouzelný klíč v krásném, novém společenském sále Psychiatrické nemocnice v Pezinku, díky Zuzance Šipošové, k níž obdivně vzhlížel a oceňoval její organizátorský talent. "Jsem rád, že Kouzelný klíč tak vyniká a zároveň nám všem dobíjí energii, kterou tolik potřebujeme. Těším se, že za rok budu mít zase jako porotce tu čest číst básně a prózu již dvanáctého ročníku soutěže."

Organizátorka soutěže Dagmar Žaludová připomněla, že v této soutěži nikdy není poražených. Všichni si mohli uvědomit, že něco dokáží, že jsou jedineční. Všichni soutěžící dostanou sborník soutěžních děl v ročníku Kouzelného klíče.

Mezi soutěžícími se našlo i tentokrát několik výrazných talentů. Básně a prózy autorů pacientů i zaměstnanců tepou jejich srdcem, jsou obrazem jejich duše, otvírají nám jejich nitro.

Smyslem soutěže je vytvořit pomyslný most spojující nemocné s tzv. zdravými, podpořit vlastní iniciativy a aktivity soutěžících k potvrzení jejich vlastní schopnosti vyjádřit myšlenky a pocity, a sdělit je jiným. Je radostným zjištěním, že projekt, který se zrodil v pražských Bohnicích, spojuje naše bratrské národy, a pomáhá člověku v jeho mnohdy nelehkém

životním údělu, aby se mohl radovat z toho, že není na světě podceňovanou bytostí.

D. Žaludová poděkovala literárním tvůrcům za to, že ji poctili důvěrou a dovolili jí vstoupit do jejich světa prostřednictvím soutěžních literárních děl a vyznala se z úcty a obdivu k soutěžícím: „To podstatné je, že jsem Vám vděčná za krásné prožitky díky vaší literární tvorbě. Podstatné je, že vaše literární díla dávají vašim slovům smysl.“

D. Žaludová poděkovala všem, kteří Kouzelný klíč podporují: „Významnou podporu získává soutěž nejen od všech členů odborné poroty a hlavního sponzora - společnosti Vipfarm, ale rovněž od ředitele Psychiatrické nemocnice Bohnice MUDr. Martina Hollého, MBA. Vysoce si cením všech zaměstnanců psychiatrických zařízení, kteří věnovali svůj čas nad rámec svých pracovních povinností a motivovali pacienty k literární tvorbě a k účasti v soutěži. Jsem vděčná řediteli Psychiatrické nemocnice Phillipa Pinela v Pezinku, panu doc. MUDr. Pavlu Černákovovi, PhD. a úžasné, úsměvem zářící Mgr. Zuzance Šipošové, jakož i všem, kteří pomáhali vytvořit na slavnosti příjemné, vlnivé a energičtější prostředí, a tak jako mnohokrát předtím na slavnostech minulých ročníků Kouzelného klíče v různých psychiatrických nemocnicích, se postarali o dobrou zábavu a náladu.“

Fotografie na této i následujících stranách pořídil MUDr. Ivan David

Básník musí umět na sebe prozradit dobré i špatné

Porotce Karel Sýs na sebe prozradil, že ho záhy zatíží sedmý křížek a čím je starší, tak tím více se bojí psát. A pokračoval: "Básník, který je opravdu upřímný, musí na sebe prozradit nejen všechno dobré, ale obvykle mnohdy také i to nejhorší co je v něm, neboť poezie nemá hranic jazykových ani pocitových. Protože básně, které by jenom hladily po srsti, by se nám třeba chvíli líbily, ale brzy by vyčpěly. Kdežto básník, který na sebe řekne všech-

no, tak teprve tím se stává velikým. A čím je člověk starší, tím hůře se mu na sebe prozrazuje to dobré i to špatné. Takže já se klaním všem, kteří v tomto sále i mimo něj nejenom štvou, ale také i píšou."

K. Sýs se zmínil o dopisu od jednoho čtenáře, v němž mu sdělil, že básničky jakéhokoliv druhu zřejmě už nikdo nečte. "Myslím, že se ten člověk velmi mýlí," řekl Sýs. "Ale nakonec ukazuje, že i sám lže. Protože čtení básní pokračuje." Tento pisatel takto škarohlídsky reagoval na rozhovor básníka Jiřího Žáčka s básníkem Karlem Sýsem a jedovatě ještě poznamenal na Sýsovy odpovědi v interview: "Myslím, že to je na stupeň do Bohnic nebo do Dobřan." Sýs, jenž má smysl pro humor, tímto vyprávěním o nezdvořákém pisateli rozburácel sál osvěžujícím smíchem a sklídl velký potlesk. Sýs ještě dodal: "Takže vidíte, že jsem svým způsobem zase u vašeho Kouzelného klíče. Jestliže básník na sebe všechno řekne, tak to je přece asi nějaký blázen, pomyslí si mnozí, protože normální člověk se tváří navenek tak, aby vypadal co nejlépe, ale básník na sebe prozradí věci, které by lidi třeba v autobusu nebo v kupeckém krámě na sebe neřekli. Právě to je hlavní a možná jediné kouzlo poezie. Mně se líbí, že klíče, které jsme tady viděli, byly hodně ostré. Mohli bychom říct, čím větší klíč, tím víc se dostane do lidských srdcí."

Vavříny vítězství, čestná uznání i Pamětní listy

Pak přišlo vyhlásování výsledků 11. ročníku literární soutěže a udílení cen a diplomů. V kategorii pacienti zvítězil Mirek Seifert z Brna, druhé místo obsadil Martin Konečný z Velkého Újezda. Třetí místo porota udělila dokonce čtyřem literátům: Anně Vodičkové z Hronovce, Antonínu Kopčilovi z Brna, Gabriele Watson z Havířova a Zuzaně Gašparovičové z Pezinku jejíž poezie, podle porotkyně RNDr. Taťány Lankašové byla nejkrásnější slovenskou poezií 11. ročníku literární soutěže. Čtvrté místo připadlo Rastislavu Boškovi z Poltára. V kategorii zaměstnanci si první příčku vydobyli dva soutěžící: Josef Prskavec z Kosmonos a MUDr. Ivan David, CSc. z Prahy. Druhé místo získal MUDr. Přemysl Suchomel z Havlíčkova Brodu. Z třetího místa se těšily hned dvě ženy: Marie Tomanová a Vladka Kožuriková, obě z Prahy.

V kategorii Včelka roku sklídila nejvyšší vavříny Jitka Kavuličová (PN Sternberk). V kategorii Skokan roku se

umístili MUDr. Přemysl Suchomel (PN Havlíčkův Brod), Anna Vodičková (PN Hronovce) a Zuzana Gašparovičová (PN Pezinok). Žihadlo roku bylo přiděleno Zuzaně Šipošové (PN Pezinok).

Čestná uznání dostali ti, kteří obdrželi od některého z porotců alespoň jedenkrát plný počet bodů (deset), a každý účastník soutěže dostal Pamětní list.

Sólo na klavír ředitele Pavla Černáka

"V soutěži Kouzelný klíč nikdy není poražených. Všichni jste zvítězili sami nad sebou, protože jste se nebáli soutěžit a dali svým slovům význam," znovu zdůraznila Dagmar Žaludová. "Zvu vás na dvanáctý ročník. Děkuji vám za to, že jste mi dovolili vstoupit do vašich snů prostřednictvím vašich básní a prózy. Obohatilo mě to a těším se na dalších slavnost Kouzelného klíče." Ivan David složil poklonu za skvělou organizaci soutěže nejen výrazné Zuzaně Šipošové, "jejíž úsměv má léčebný účinek, kterou jsem ale vyfotil, když se i nesměje." Žertýřsky pak vytkl hostitelům z Pezinku "jednu maličkou chybičku, s níž jsem se setkal. A to je pokus o 'vraždu' vidličkou a nožem." Tím s nadsázkou ohodnotil skvělé pochoštění, kde nechyběl ani pověstný pezinokský štrúdl. Na rozloučenou pak zazněl Valčík č.2 Dmitrije Dmitrijeviče Šostakoviče, který virtuózně zahrál ředitel nemocnice Pavel Černák

MÁM RÁD TAKÉTO SNY

Píšem preto že neviem či sa mi to sníva alebo čo. Pekne si spím a je asi tak pol deviatej. Vonku prší maličký dáždik a mne tu zrazu zvoní na dvere. Tak vstanem že kto to je, pozriem z okna. Vidím = Kuriérske veľké auto. Otvorím to okno a v tom ma napadá že ste mi práve vy písala o zásielke ktorú mi majú doručiť. Tak som zavolať na kuriéra že idem dole. Z tretieho poschodia som zvyšiel ako zajac a tu mi kuriér podáva krabicu HP veľkú asi tak ako počítač. SKoro som odpadol. Podpisujem doručenie, lúčim sa s ním a rozmýšľam načo mi ten počítač bude. Tak som to doniesol domov, vypil som dva poháre studenej vody aby ma prebralo. Chvíľku som počkal a chytil nožik do ruky. Samozrejme nie s cieľom niečo zničiť, ale otvoriť krabicu. Poťažkal so ju a zvažujem že počítač je predsa ťažší. Prvý rez nožom, potom druhý a tretí. Na vrchu bolo čosi ako oblúk a akési nafúknuté fólie. No = vyťahoval som to ako v rozprávke Kráľici z klobúka. Píšem preto že obsah a aj obal dorazili úplne v poriadku. Skoro som odpadol že som tolko dostal. Ani teraz tomu neverím, ale pokukávam na stôl kam som to všetko vyložil. Áno , je to tam a je to skutočnosť. Dostal som ocenenie , diplom a propagačné materiály, darčekový kôš veľký ako svet, DVD i finančnú odmenu.

Toto celé literami zachytené dejstvo sa naozaj stalo. Bolo to dnes u nás v Poltári a ja sa pridávam k miliónom snívajúcich ľudí, ktorí majú svoje sny aj vtedy keď nespia. Samozrejme nepísal som svoje básne s cieľom vyhrať a už vôbec nie niečo sladké a hmotné. Veľmi pekne sa chcem poďakovať. No keď to ocenenie prišlo a teraz to mám na stole, som na svoje básne právom pyšný. Zrejme na nich niečo naozaj bude a moja schizofrénia vie priniesť aj nejaký prínos pre okolie a ostatných. Samozrejme bez zborníku Kouzelní klíč by sa toto nikdy nemohlo stať a preto patrí obdiv za to čo pre nás pacientov robíte.

Veľmi pekne vám za všetko dakujem. Dakujem každej myšlienke a aj každej šikovnej ruke ktorá sa na súťaži i oceňovaní podieľala. Idem si vypiť kávu, no stále sa mi zdá že spím a sníva sa mi ten kôš, ten diplom, celé pozadie i popredie akcie Kouzelní klíč.

Rastislav Boško z Poltára

Očarenie Čarovným klúčom

RUŽENA ŠÍPKOVÁ

Priznávam sa, v roku 2015 som sa do XI. ročníka literárnej súťaže pre pacientov a zamestnancov psychiatrických zariadení v Českej a Slovenskej republike „Kouzelný klíč/Čarovný klíč“ 2015-2016 neprihlásila. Veď už som nebola ani psychiatrickou pacientkou, ani pracovníčkou, ktorá psychiatrickým pacientom pomáha. A tak som si povedala, že prenechám šancu iným. Nech sa zase zapoja do súťaže oni.

Vo februári 2016 ma oslovila Mgr. Zuzana Šipošová, projektová referentka Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela v Pezinku. Oznamila mi, že Slávnosť Čarovného klúča, ktorej hlavnou časťou bude vyhodnotenie XI. ročníka súťaže, sa bude konať už druhýkrát v histórii súťaže práve v Pinelovej nemocnici. Tiež mi navrhla, aby som vystúpila v rámci programu a prečítala zopár svojich básničiek. Súhlasila som, veď jednej Slávnosti Čarovného klúča som sa už v Pezinku v roku 2012 zúčastnila a bolo to vynikajúce podujatie.

Dňa 31. marca 2016 som teda pricestovala do Pinelovej nemocnice aj s pripravenými básničkami. Mgr. Zuzana Šipošová ma veľmi milo privítala. Stretla som i mnoho ďalších príjemných ľudí, vrátane mojej kamarátky Katky, ktorá sa súťaže už viackrát zúčastnila.

Slávnosť sa uskutočnila v krásnej zrekonštruovanej miestnosti. Úlohy moderátorky podujatia sa znamenite zhostila Ing. Oľga Valentová, PR manažérka Ligy za duševné zdravie, ktorá si aj zahrála spolu s hercami Alternatívneho divadla Predseda 22 v úvodnom krátkom divadielku „11 klúčov“.

Slávnosti Čarovného klúča sa ako vždy zúčastnili organizátori a autori myšlienky literárnej súťaže Kouzelný klíč/Čarovný klíč – Dagmar Žaludová a MUDr. Ivan David, CSc. z Psychiatrickej nemocnice Bohnice v Prahe, ako aj dvaja z porotcov –

básnik Karel Sýs a novinár Roman Janouch. Prišli tiež zástupcovia hlavného partnera súťaže – spoločnosti VIPHARM Slovakia a VIPHARM ČR, ktorej zásluhou okrem iného každý rok vyjdú zborníky z predošlého ročníka súťaže a sú distribuované všetkým súťažiacim, hostia zo psychiatrických nemocníc Praha Bohnice, Brno Černovice, Kosmonosy a Hronovce ako aj zo psychiatrických stacionárov a tiež zástupcovia médií a Mesta Pezínok. A samozrejme, tí súťažiaci a iní pozvaní, ktorých neodradilo cestovanie. Hostiteľom bol MUDr. Pavel Černák, PhD., riaditeľ Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela v Pezinku. V úvodnom príhovore zdôraznil, že víťazmi súťaže sú všetci jej účastníci, pretože v nej slovo padlo na úrodnú pôdu a liečilo. Následne sme si všetci pozreli štvorminútový film o Pinelovej nemocnici.

Dôležitou súčasťou programu boli príhovory organizátorov súťaže, porotcov, zástupcov hlavného partnera súťaže, hostí, účastníkov, bývalých porotcov a motivátorov. Všetci sa zhodli na tom, že súťaž Čarovný klíč plní veľmi dôležitú funkciu – tvorí most medzi svetom ľudí s duševnými poruchami a svetom „zdravých“ ľudí. Dagmar Žaludová poďakovala súťažiacim, že jej prostredníctvom ich literárnych diel dávajú možnosť nazrieť do ich sveta. Podľa MUDr. Ivana Davida, CSc. boli doteraz všetky Slávnosti Čarovného klúča veľmi príjemné, a zvlášť v Pezinku, kde má aj úsmev Zuzany Šipošovej liečebný účinok. Zástupca spoločnosti VIPHARM, Mgr. Peter Vlachynský súťažiacim zaželal, aby mali dostatok inšpirácie a aby napísali, tak ako umelec Zdeněk Svěrák, každý deň aspoň jednu stranu textu. Ing. Oľga Valentová pripomenula, že počas slávnostného večera Ligy za duševné zdravie 17. marca 2016 v Bratislave bola Cena Kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) na Slovensku za inovatívny prístup k podpore duševného zdravia udelená Mgr. Zuzane Šipošovej,

ktorá organizuje pre pacientov Pinelovej nemocnice rôzne zaujímavé aktivity. Roman Janouch vyjadril radosť nad veľmi dobrou kvalitou príspevkov zaslaných do tohto ročníka súťaže, žiaľ, príspevkov bolo o čosi menej ako v X. ročníku súťaže. Keďže v Japonsku už v literárnych súťažiach údajne súťažia aj roboty, on si praje, nech sú literárne súťaže hlavne o srdci. Básnik Karel Sýs je presvedčený, že čím je človek starší, tým viac sa bojí písať. Kto píše poéziu, musí o sebe prezradiť mnoho dobrého i zlého, a tak je jediným kúzlom poézie to, že na seba všetko povieme. Tým viac si váži odvahu súťažiacich.

Prišla som na rad i ja so svojimi básničkami. Prečítala som štyri a pozitívne reakcie publika ma potešili.

O hudobné vstupy sa postarala speváčka Mirka Záhumenská a duo Reginovci jazz band. Ich interpretácia jazzových štandardov sa účastníkom slávnosti páčila. Bolo to príjemné ozvláštnenie programu.

Počas prestávky čakalo na všetkých účastníkov slávnosti chutné občerstvenie, krájanie slávnostnej torty, výstavky, minipredajňa ergodiálne, antikvariátik či vystúpenie tanečnic z Akadémie írskoho tanca Avalon, spojené s výukou tanca. Rada som sa na tancovanie pozrela, ale ostanem radšej pri poézii.

Po prestávke zaznelo zopár názorov na význam súťaže Čarovný klúč. Bývalý porotca Martin Jurík porozprával, ako pred štyrmi rokmi rešeršoval jeden psychologický román, a aby mal aj teoretické vedomosti z psychologickkej oblasti, navštívil Pinelovu nemocnicu. Tak sa napokon dostal k hodnoteniu súťažných príspevkov. Keď ich začal čítať, pôsobilo to na neho, akoby sa ocitol v inom svete, ktorý je tajomný, ezoterický, nie pre bežných ľudí. Z príspevkov cítil čistotu srdca, silnú potrebu katarzie, absenciu egoizmu. Podľa Martina Juríka negatívne hodnotiť ani nebolo možné.

Následne vyzvala moderátorka mňa, aby som tiež niečo k tejto téme povedala. Súťaž som prirovnala k mostu spájajúceho všetkých ľudí a tiež k odkazu pre svet.

Potom slovo dostala Soňa Tomašových - knihovníčka a psychoterapeutka v Pinelovej nemocnici. Povedala, že súťaž je hlavne o prekonávaní bariér, pretože

vlastne všetci sme zdraví aj chorí. Vyjadrila sa, že pozná svet ľudí s duševnými poruchami a vie, že sú to takí istí ľudia, ako všetci ostatní.

Opäť došlo na poéziu: dve svoje básne zarecitovala mladá autorka s pseudonymom Deborah C. Centaurea.

A konečne nastal okamih, keď boli vyhlásené výsledky literárnej súťaže Čarovný klúč. Najskôr prišli na rad nové kategórie Včielka, Skokan a Žihadlo. V kategórii Žihadlo suverénne zvíťazila Mgr. Zuzana Šipošová. Tiež sme sa dozvedeli výsledky v kategóriách Zamestnanci, Pacienti a to, kto získal čestné uznania. Niektorí z ocenených mi boli známi už z predošlých ročníkov súťaže. Tešila som sa z úspechu Mgr. Zuzany Šipošovej, ktorá získala ešte aj čestné uznanie. Tí súťažiaci, ktorí nezískali cenu, si prebrali pamätné listiny a Mirka Záhumenská a Reginovci jazz band im zaspievali a zahrli pieseň On the sunny side of the street.

Dagmar Žaludová skonštatovala, že v súťaži niet porazených, pretože všetci súťažiaci dali slovám význam. MUDr. Ivan David, CSc. povedal, že má krásny pocit z autentickej dobrej nálady, ktorá v Pezinku vládne.

Ako prekvapenie na záver zahrál MUDr. Pavel Černák, PhD. na klavíri skladbu Dmitrija Dmitrijeviča Šostakoviča Valčík č. 2.

Ing. Olga Valentová poďakovala partnerom súťaže, hlavne spoločnosti VIPHARM Slovakia a VIPHARM ČR a tiež partnerom XI. Slávnosti Čarovného klúča, predovšetkým spoločnosti Servier.

Tak sa skončila ďalšia Slávnosť Čarovného klúča. Pre mňa znamenala hlavne stretnutia s mnohými milými ľuďmi v dôvernej a súdržnej atmosfére. Že som si domov priniesla knižku z antikvariátika a peňaženku vyrobenú v ergodielni, že som sa potešila jazzovej hudbe a spevu a že občerstvenie bolo vynikajúce (všetci chválili najmä štrúdlu), sú vedľajšie veci, ale tiež urobili môj deň lepším. Slávnostne som slúbila, že do ďalšieho ročníka Čarovného klúča znova pošlem svoje príspevky. Opäť sa stanem súčasťou tejto oslavy úprimnosti a spolupatričnosti. A o to predsa ide.

ZOPAR MYŠLIENOK K LITERÁRNEJ SÚTAŽI PACIENTOV A ZAMESTNANCOV

Ešte nedávno, kedy som rešeršoval pre moju najnovšiu knihu, som sa stal členom poroty v rámci literárnej súťaže pacientov psychiatrických zariadení CR a SR. "Psychiatrických". Toto slovo znie dosť stigmatizujúco. Znelo dokonca aj pre mňa aj napriek tomu, že som si o problematike spravil aký-taký obraz. Až kým som nezačal čítať.

Literárne príspevky ma prekvapili (či dokonca šokovali...) svojou neobyčajne vysokou kvalitou. Pretože ich motívom nie je žiadna ambícia, ako tomu u amatérskych autorov bežne býva. Preto nie sú poznačené pátosom, sebalútosťou a ani snahou zapáčiť sa. Ich zmyslom je potreba, či až nevyhnutnosť vlastnej katarzie. A ich témami až neskutočne hlboký smútok, bolesť, smrť, myšlienky na samovraždu, tragédie, túžba po šťastí, láske, či viere. Najmä niektoré básnické diela sú ozajstnými klenotmi - a to nie som bohvieaký fanúšik poézie.

Väčšina je odzrkadlením vlastného osudu - a dosť smutného či tragického. Prvé dni som chodil po izbe ako lev v kletke, vyjedal chladničku i sladkosti a zápasil s hrčou v hrdle. Postupne som si zvykol...

Keď si to porovnam s plytkosťou komerčne úspešnej literatúry, čo u nás vychádza pod titulom pôvodná tvorba, nechápavo krútim hlavou. Lenže, to sa pravdepodobne nezmení, lebo ako som spomenul, títo ľudia píšu bez ambícií, s úplne iným motívom a možno chcú zostať v anonymite. A možno je to lepšie tak, pretože je to až príliš osobné či intímne...

Spočiatku som nevedel, čo ma s touto úlohou čaká. Teraz som však za ňu vďačný, beriem ju ako prejav dôvery. Slovom Williama Butlera Yeatsa: títo ľudia mi k nohám položili svoje sny a ja budem kráčať opatrne, aby som ich nepošliapal...

